

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอตามลำดับ ต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ การสังเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัย วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology research) เป็นการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กับวิธีการวิจัยวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำนวน ๑,๑๔๙ คน แยกเป็น

๓.๒.๑.๑ ตำแหน่งหน้าที่			
(๑) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	๔๓	คน
(๒) ครูผู้สอน	จำนวน	๑,๑๐๖	คน
๓.๒.๑.๒ ระดับการศึกษา			
(๑) ปริญญาตรี	จำนวน	๑,๐๑๕	คน
(๒) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	๑๓๔	คน
๓.๒.๑.๓ ประสบการณ์ในการทำงาน			
(๑) ระยะ ๑๐ ปี ลงมา	จำนวน	๓๑๐	คน
(๒) ระยะ ๑๑- ๒๐ ปี	จำนวน	๔๑๓	คน
(๓) ระยะ ๒๑ ปี ขึ้นไป	จำนวน	๔๒๖	คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ จำนวน ๓๒๖ คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามตัวแปรต้นตัวที่ ๑ ตามตำแหน่งหน้าที่ และเทียบสัดส่วนจากประชากรตาม ตัวแปรต้นตัวที่ ๒ ระดับการศึกษา และตัวแปรต้นตัวที่ ๓ ประสบการณ์ในการทำงาน และได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ด้วยวิธีจับฉลากรายละเอียดที่ปรากฏตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรต้น ๑ ตัวแปรต้น ๒	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
ระดับการศึกษา						
๑. ปริญญาตรี	๑๕	๑,๐๐๐	๑,๐๑๕	๑๔	๒๕๙	๒๗๓
๒. สูงกว่าปริญญาตรี	๒๘	๑๐๖	๑๓๔	๒๕	๒๘	๕๓
รวม	๔๓	๑,๑๐๖	๑,๑๔๙	๓๙	๒๘๗	๓๒๖
ประสบการณ์ในการทำงาน						
๑. ระยะ ๑๐ ปี ลงมา	๑๐	๓๐๐	๓๑๐	๙	๗๘	๘๗
๒. ระยะ ๑๐-๒๐ ปี	๑๓	๔๐๐	๔๑๓	๑๒	๑๐๔	๑๑๖
๓. ระยะ ๒๑ ปี ขึ้นไป	๒๐	๔๐๖	๔๒๖	๑๘	๑๐๕	๑๒๓
รวม	๔๓	๑,๑๐๖	๑,๑๔๙	๓๙	๒๘๗	๓๒๖

๓.๒.๓ กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๖ คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑๒ คน รวมจำนวน ๑๘ คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีผลงานดีเด่นด้านการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๑ ประเภทเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑) ตำแหน่งหน้าที่

(๑) ผู้บริหารสถานศึกษา

(๒) ครูผู้สอน

๒) ระดับการศึกษา

(๑) ปริญญาตรี

(๒) สูงกว่าปริญญาตรี

๓) ประสบการณ์ในการทำงาน

(๑) ระยะ ๑๐ ปี ลงมา

(๒) ระยะ ๑๑-๒๐ ปี

(๓) ระยะ ๒๑ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ ๓ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

๓.๓.๒ การสร้างและคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

๑) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เรื่องการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) ศึกษารูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถามงานวิจัย เรื่องการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เรื่องการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด จำนวน ๑ ชุด มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับชื่อ/ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามหลักการและแนวคิดของลิเคิร์ต มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการประยุกต์หลัก
อิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด มี ๔ ด้าน ตามกรอบ
แนวคิดในการวิจัย

๔) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง
แก้ไขและให้ความเห็นชอบ

๕) นำแบบสอบถามมาจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และ
จัดทำฉบับที่แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และ
ประเมินคุณภาพแบบสอบถามเพื่อหาค่าตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑ หมายถึง เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ได้

๒ หมายถึง ไม่แน่ใจ เป็นข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก

๓ หมายถึง ไม่เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ไม่ได้ ควรตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ โดยถือ
เกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ .๘๐ ขึ้นไป

๖) นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามผลประเมิน หรือข้อเสนอแนะ
ของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีจำนวนข้อและเนื้อหาที่สอดคล้องตรงกับเรื่องที่วิจัย

๗) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากร
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐ คน เพื่อนำผลวิเคราะห์ข้อมูลตามโปรแกรมสำเร็จรูป

๘) นำผลจากการทดลองไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจ จำแนกโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) หรือวิธี
Item total correlation นำข้อมูลที่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ (.๐๕) โดยใช้เกณฑ์
มีค่าตั้งแต่ .๒๐-๑.๐๐ เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ ซึ่งพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .๕๑- .๘๐

๙) นำแบบสอบถามในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่นเป็น
รายด้าน และโดยภาพรวมตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .๙๗

๑๐) นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์
และพิมพ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

๓.๔.๑ ขอรับหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งต่อไปยังกลุ่ม
ตัวอย่าง

๓.๔.๒ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างท่านละ ๑ ชุด พร้อมซองจดหมายที่ติด
แสตมป์ถูกต้อง เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคือผู้วิจัย โดยส่งไปทางไปรษณีย์และผู้วิจัยนำส่ง
แบบสอบถามเองบางส่วน และไปขอรับคืนเองในส่วนที่เหลือได้ครบ ๓๒๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดกระทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้อง
สมบูรณ์ของแบบสอบถามของแต่ละชุด

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยวิเคราะห์หาค่าจำนวนและค่าร้อยละ

๓.๕.๒ วิเคราะห์หาระดับการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) แล้วนำไปเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย ๕ ระดับ และแปลผล^๑ ดังนี้

๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึง มีปฏิบัติในระดับมาก

๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึง มีปฏิบัติในระดับปานกลาง

๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึง มีปฏิบัติในระดับน้อย

๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึง มีปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติ การดำเนินการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และระดับการศึกษา โดยการทดสอบที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๕.๔ วิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติดำเนินการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F- test แบบ one way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างหาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe method)

๓.๕.๕ วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๔ ด้าน โดยวิเคราะห์หาจำนวน หาค่าความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้

๑) ค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถาม

๒) ค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation) ของแบบสอบถาม

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Alpha-Coefficient) ของแบบสอบถาม

๓.๖.๒ สถิติพื้นฐาน

^๑ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเครื่องมือ, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕), หน้า ๔๓.

- ๑) ค่าความถี่ (Frequency)
- ๒) ค่าร้อยละ (Percentage)
- ๓) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
- ๔) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๖.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- ๑) ใช้ t-test แบบ Independent samples เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ๒ ค่า ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๒) ใช้ F- test แบบ one way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓ ค่า ขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่าง หาความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe method)

๓.๗ การสังเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพรวมกันเป็นเนื้อหาเดียวกัน โดยอาศัยอุปนัยวิธีในการสังเคราะห์ ได้รูปแบบการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕